

OMGEVINGSVISIE KOM WINTERSWIJK

ONS DORP MET STADSE KRACHT

POLITIEK FORUM

4 SEPTEMBER 2025

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze toekomst

gemeente Winterswijk

DOEL VAN VANAVOND

- Toelichting op de omgevingsvisie
- Wijze waarop de moties zijn verwerkt
- Vervolgproces
- Ruimte voor vragen vanuit de raad- en commissieleden (plenair)
- Ruimte om na afronding kaarten te bekijken

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

TERUGBLIK OP PROCES

Startnotitie (opdracht)
- Omgevingsvisie kom op hoofdlijnen
- Richtinggevend maar niet kaderstellend/uitvoerend

Verhaal van Winterswijk
- Trends en ontwikkelingen Winterswijk
- 3 kernopgaven en 6 deelopgaven

Discussienota
- Richtinggevende keuzes voorgelegd, met input en debat in raad
- 8 moties ingediend + 2 eerdere moties

Participatie
- Brede inbreng inwoners, ondernemers, jongeren, ouderen en stakeholders

TERUGBLIK OP PROCES

Startnotitie (opdracht)
- Omgevingsvisie kom op hoofdlijnen
- Richtinggevend maar niet kaderstellend/uitvoerend

Verhaal van Winterswijk
- Trends en ontwikkelingen Winterswijk
- 3 kernopgaven en 6 deelopgaven

Discussienota
- Richtinggevende keuzes voorgelegd, met input en debat in raad
- 8 moties ingediend + 2 eerdere moties

Participatie
- Brede inbreng inwoners, ondernemers, jongeren, ouderen en stakeholders

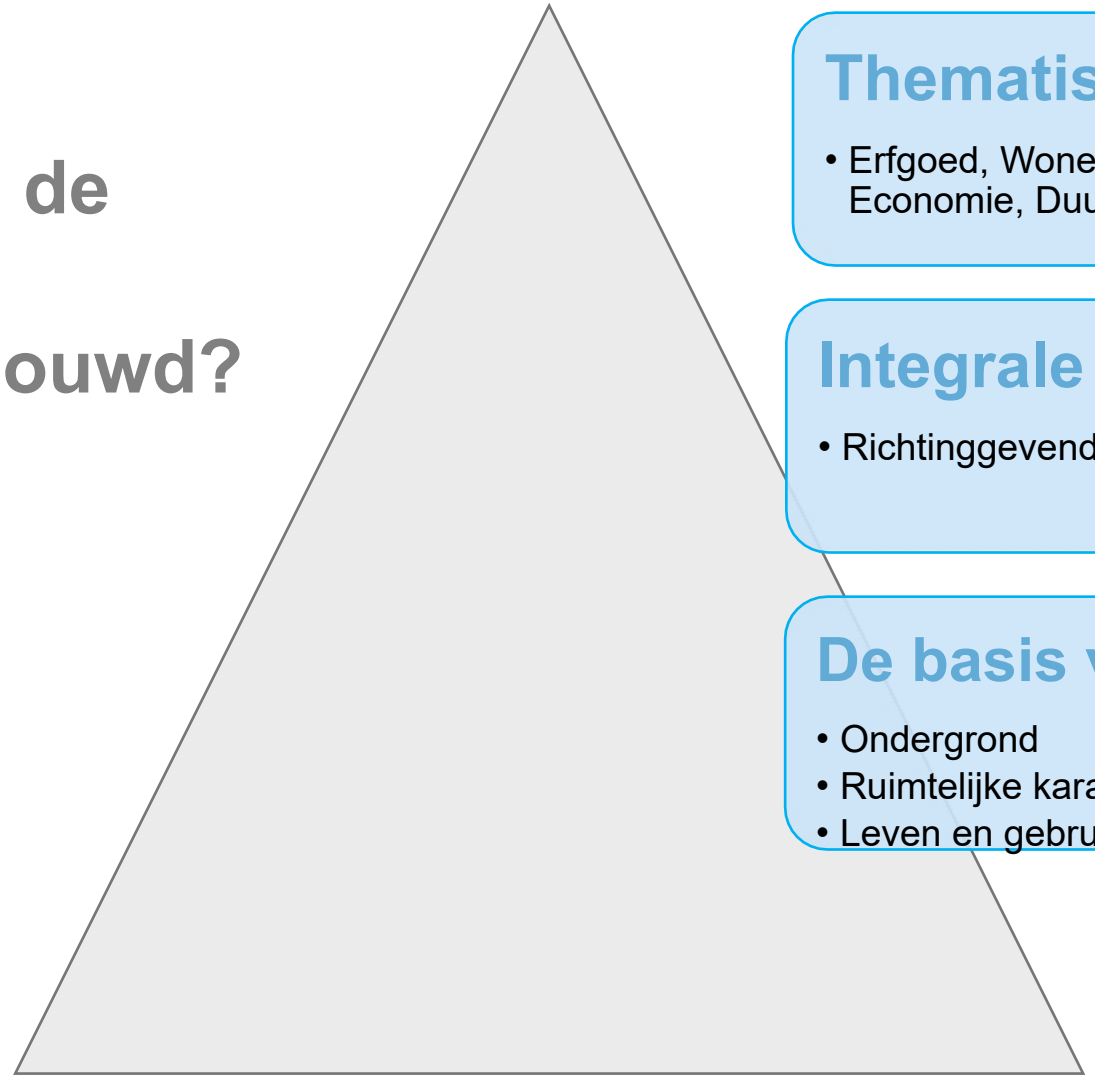
Activiteit	Vorm	Doelgroep	Datum
Fase 1 Verhaal van Ons Winterswijk			
Wens-/opgaveprikker via online enquête	Online	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties	Zomer 2023
Wensprikker Torenfestival	Fysiek	Inwoners	juli 2023
Wensprikker Gerrit Komrij College (GKC)	Fysiek	Jongeren (middelbare scholieren)	juli 2023
Wensprikker ouderencentrum	Fysiek	Ouderen	juli 2023
Presentatie Verhaal van Winterswijk aan de Commissie Omgevingskwaliteit	Fysiek	Commissie Omgevingskwaliteit	februari 2024
Presentatie Verhaal van Winterswijk aan Adviesraad Sociaal Domein	Fysiek	Adviesraad sociaal domein	april 2024
Fase 2 Discussienota			
Zomer enquête 2024	Online	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties	Zomer 2024
Brainstorm met jongeren en college van B&W	Fysiek	Jongeren (generatie Z)	oktober 2024
Bijeenkomst ouderencentrum	Fysiek	Ouderen	november 2024
Stakeholdersbijeenkomst 1	Fysiek	Lokale ondernemers en stakeholders	november 2024
Stakeholdersbijeenkomst 2	Fysiek	Partners en stakeholders	november 2024
Tour door Winterswijk met wethouder Metaal – ten Dolle	Fysiek	Inwoners	november 2024
Pizzasessies met jongeren	Fysiek	Jongeren (middelbare scholieren)	Geannuleerd (geen aanmeldingen)
Fase 3 Omgevingsvisie			
Foto oproep: omgevingsvisie voor en door Winterswijkers	Online	Inwoners	juni 2025
Schetssessie over identiteit en kwaliteit van Winterswijk	Fysiek	Commissie Omgevingskwaliteit	april 2025
Omgevingsvisiemarkt	Fysiek	Inwoners, partners en stakeholders	sept/okt 2025
Aanvullend participatiemoment			
Bezoek Eigenwijsjerijk Kinderopvang	Fysiek	Kinderen (BSO)	juli 2025

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

ONTWERP OMGEVINGSVISIE

Hoe is de visie opgebouwd?

Thematische uitwerking

- Erfgoed, Wonen, Mobiliteit, Groen, Economie, Duurzaamheid, Gezondheid etc.

Integrale koers

- Richtinggevende principes

De basis van Winterswijk

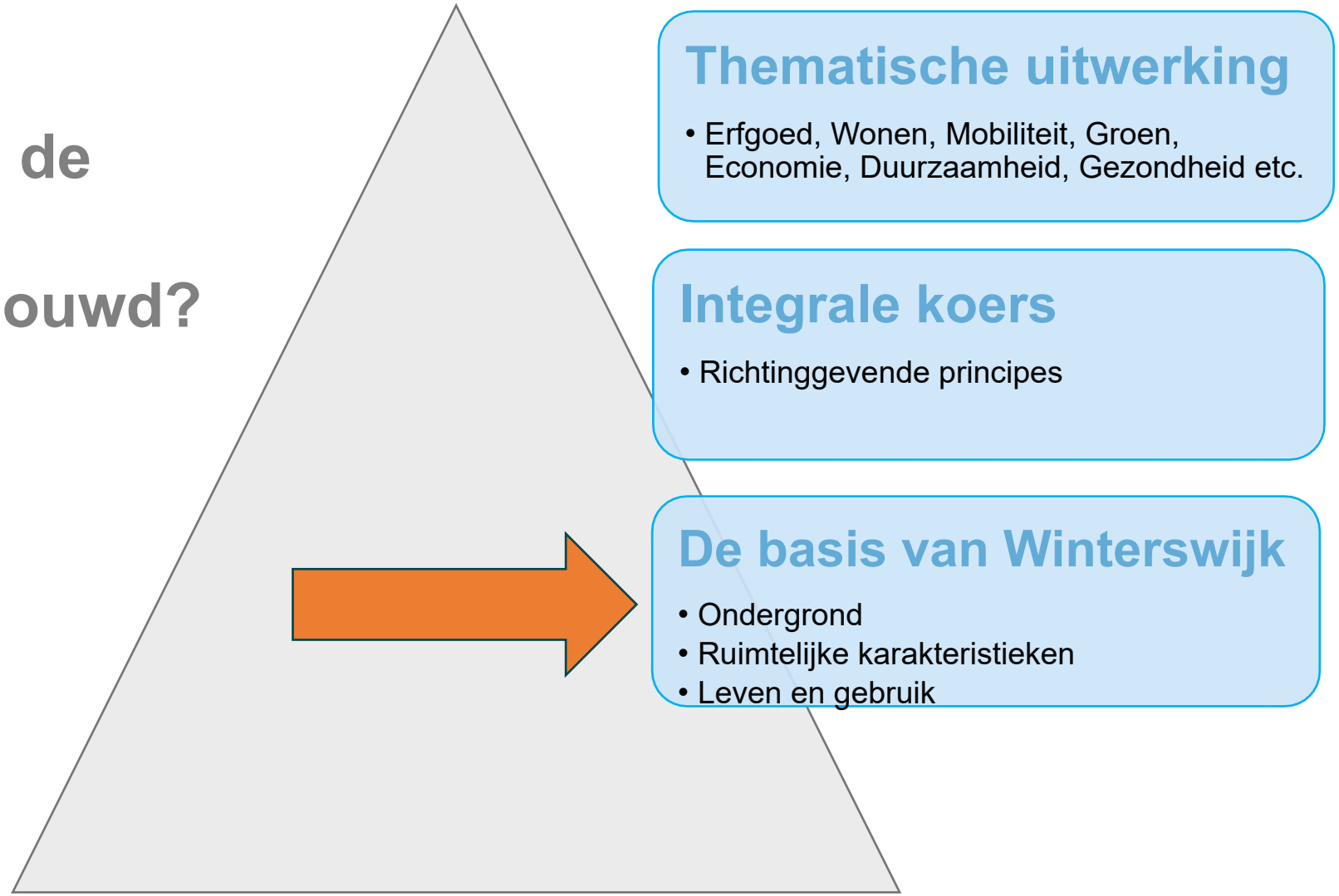
- Ondergrond
- Ruimtelijke karakteristieken
- Leven en gebruik

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

ONTWERP OMGEVINGSVISIE

Hoe is de visie opgebouwd?

Thematische uitwerking

- Erfgoed, Wonen, Mobiliteit, Groen, Economie, Duurzaamheid, Gezondheid etc.

Integrale koers

- Richtinggevende principes

De basis van Winterswijk

- Ondergrond
- Ruimtelijke karakteristieken
- Leven en gebruik

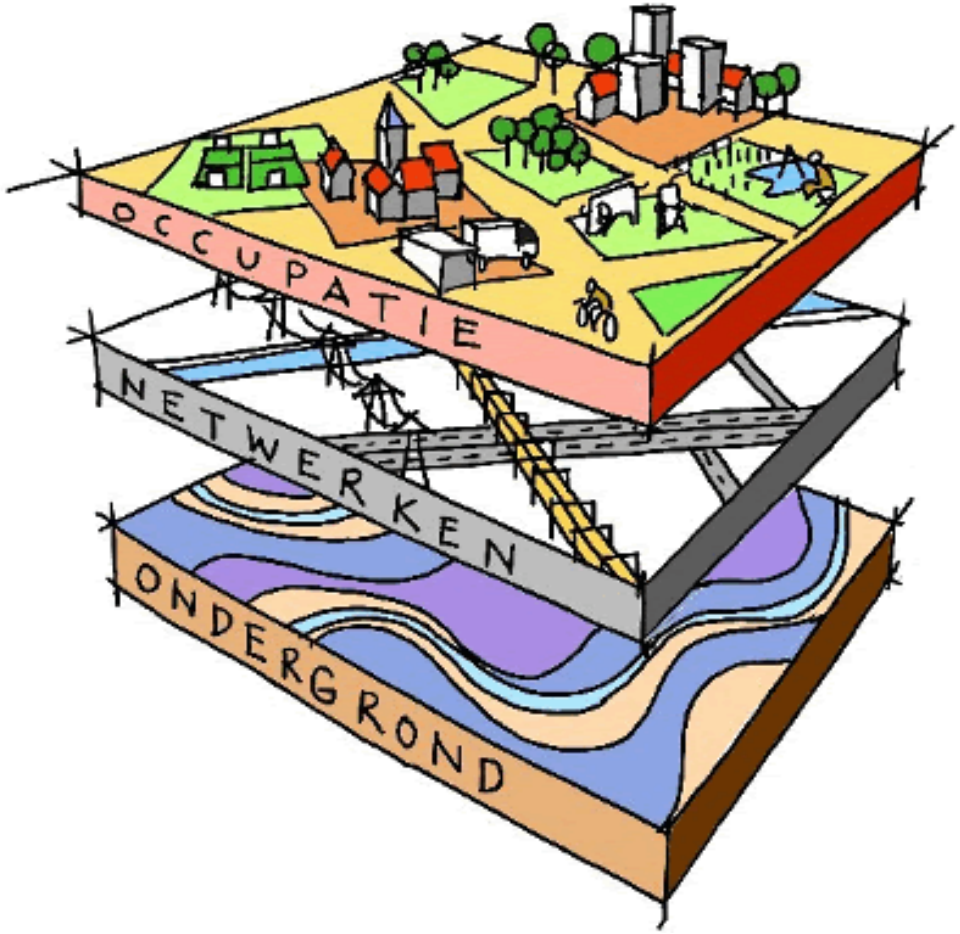
ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

LAGENBENADERING – ANALYSE-

- **Basislagen:**
  bodem, water, landschap
  bebouwing infrastructuur

- Bepalen voor groot deel de **kansen** en **beperkingen**

- Geeft inzicht en doorkijk naar strategie

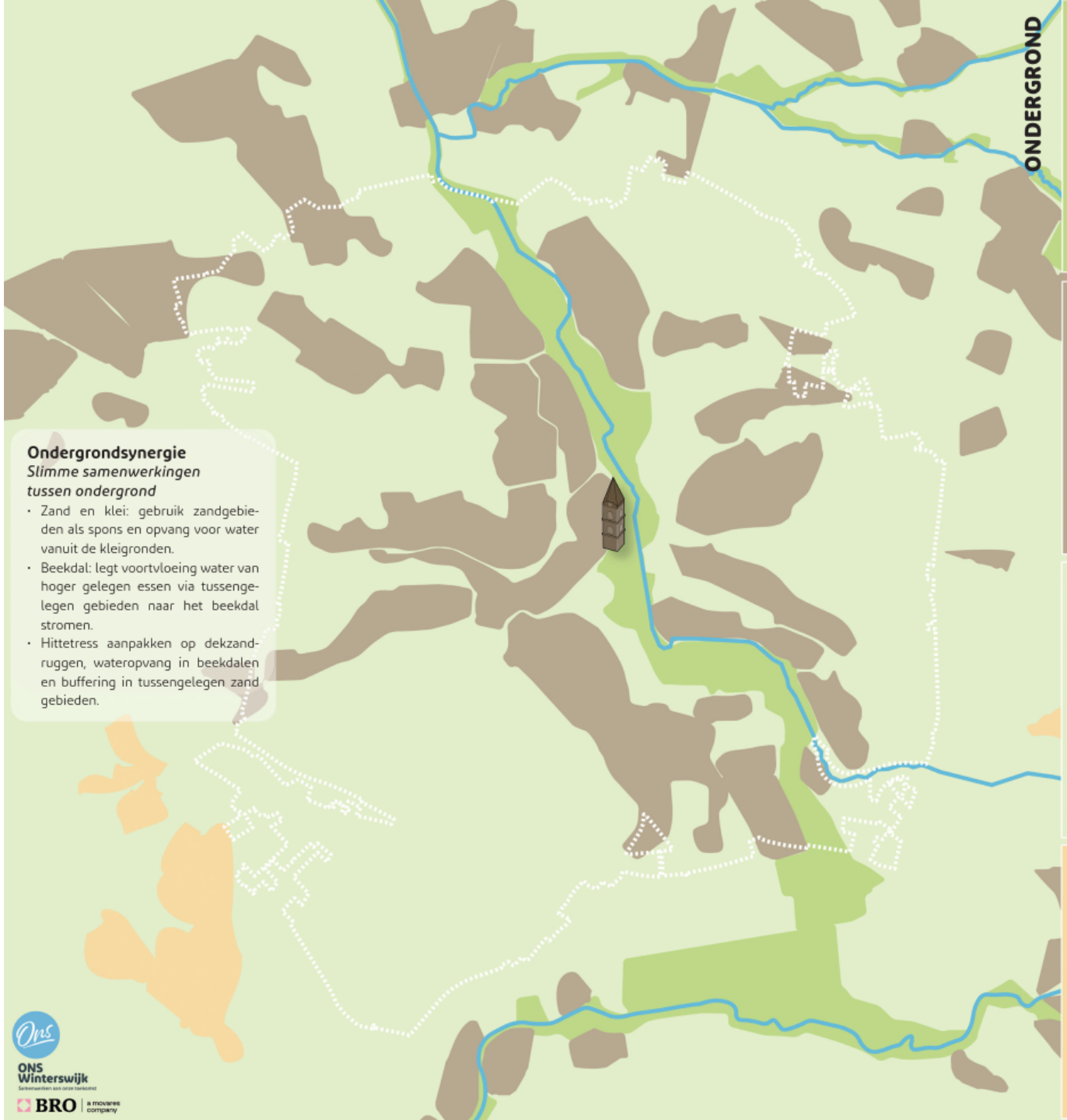

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

1. ONDERGROND:
WATER EN BODEM

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

Ondergrondsynergie
Slimme samenwerkingen tussen ondergrond

- Zand en klei: gebruik zandgebieden als spons en opvang voor water vanuit de kleigronden.
- Beekdal: legt voortvloeing water van hoger gelegen essen via tussengelegen gebieden naar het beekdal stromen.
- Hittetress aanpakken op dekzandruggen, wateropvang in beekdalen en buffering in tussengelegen zand gebieden.

Beekdalen
Laaggelegen, natte gronden met slechte doorlaatbaarheid.

Kansen:
- Water vasthouden en overstromingsruimtes bieden
- Koelbeplekken dankzij water en vegetatie
- Verbindingen creëren van natuur (natte ecologische zones)

Beperkingen:
- Niet geschikt voor woningbouw of zware infrastructuur
- In gemengdgebruik: ontwikkelgelegenheden zijn beperkt

Maatregelen:
- Rewilding en natuurgerichte overstroomingsvlakten
- Beplanting voor verkoeling en vergroening
- Wandel- en fietsroutes langs beleving en bewustwording

(Essen op) Dekzandruggen
Hooggelegen, droge zandgronden, vaak agrarisch gebruik of bebouwing.

Kansen:
- Infiltratie verbeteren door organische stof
- Koelte en schaduw creëren op droogte/hittegevoelige plekken
- Biodiversiteit vergroten (denk aan groenstroken of boomstructuren)

Beperkingen:
- Hogere verdamping: risico op uitdroging

Maatregelen:
- Bodemverbetering met bijvoorbeeld compost
- Groenstructuren zoals laanbomen of kleine bossen, met passende soorten
- Lokaal hergebruik en infiltratie regenwater

Zandige tussengebieden
Tussenliggend, goed doorlatend zand, minder droog dan essen.

Kansen:
- Zeer geschikt voor wadi's en infiltratiezones
- Waterbuffers tussen klei en zandgebieden
- Biodiversiteit verbeteren met extensief beheer (zoals bloemrijke graslanden)

Maatregelen:
- Grootschalige buffer en berm met verlaagde zones (wadi's)
- Stuwen en greppels voor gerichte waterverdeling
- Verbinding met natuurnetwerken

Gebieden met leem-/kleilaag
Slecht doorlatende bodems, vaak natter of juist snel droog aan de oppervlakte.

Kansen:
- Water vasthouden in bewoning met beplanting
- Stedelijke vergroening met bomen, parken en grasdaken
- Afvoer infiltratiewater naar lagergelegen gebieden

Beperkingen:
- Niet geschikt voor infiltratiestructuren
- Water blijft lang staan op plekken, en plassen of uitdroging bij hitte

Maatregelen:
- Drainage systemen, verhoogde boomspiegels, regentuin en plantenbed
- Schaduwrijke vegetatie aanbrengen (veel bladdek en traag verdampend)

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze toekomst

BRO | a movares company

2. RUIMTELIJKE KARAKTERISTIEK:
IDENTITEIT VAN WINTERSWIJK

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

NETWERKEN

- Groene vingers die het buitengebied met het stedelijk gebied verbinden
- Hoofdgroenstructuren
- Whemerbeek
- N-wegen
- (Boven) lokale auto ontsluiting
- Historische radiale die vanaf het buitengebied reiken tot en samenkomen in het centrum van Winterswijk
- Spoorlijn
- Station Winterswijk
- Station Winterswijk West
- Regionale fietsroutes

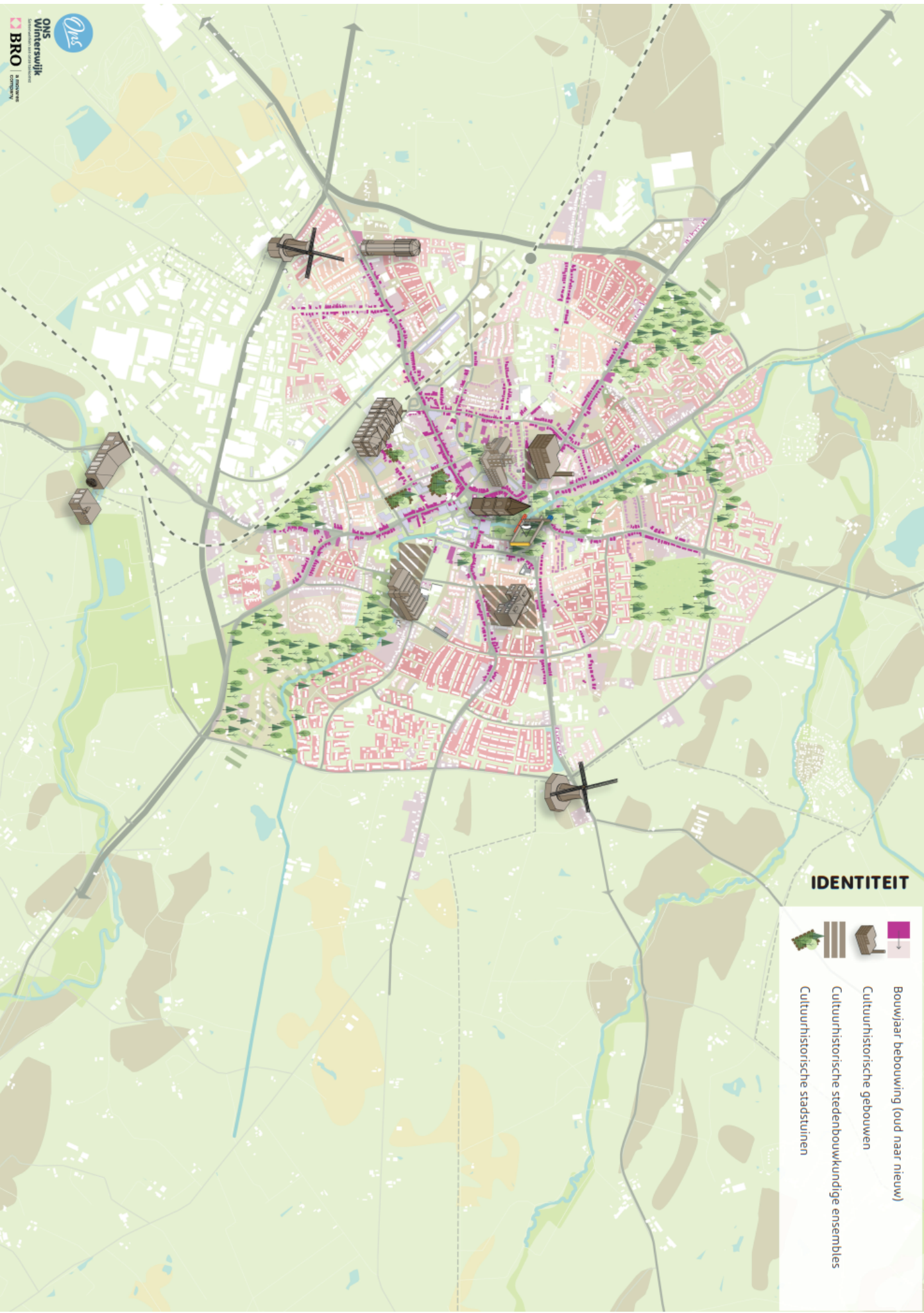
ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze toekomst

BRO | a movares company

2. RUIMTELIJKE KARAKTERISTIEK:

IDENTITEIT VAN WINTERSWIJK

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

3. LEVEN EN GEBRUIK IN WINTERSWIJK:

VOORZIENINGEN, ONTMOETING EN NAOBERSCHAP IN DE DORPSSTRUCTUUR.

Streekziekenhuis Koninging Beatrix

Schouwburg de Storm

Markt

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze toekomst

BRO | a movares company

FUNCTIES

Gebieden

- Centrumgebied
- Overgangsgebied tussen centrum en woonwijken
- Woongebieden
- Hoofdgroenstructuren
- Werklocaties

Voorzieningen

- Huisarts
- Fysiotherapie
- Mondzorg
- Zorg met horeca
- Overige zorg
- Kunst en cultuur
- Sport
- Buurtcentrum
- Horeca
- Supermarkt
- Recreatie
- Evenementen
- Park
- Speeltuin
- Openbare speelplekken
- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Beroepsonderwijs

Voorzieningen die naast de hoofdfunctie ook een structurele ontmoetingsfunctie hebben.

3. LEVEN EN GEBRUIK IN WINTERSWIJK

Demografische balans en vitale voorzieningen

- Gericht woningen toevoegen om voorzieningenniveau op peil te houden
- Gevarieerd woningaanbod te realiseren voor verschillende doelgroepen zoals starters, gezinnen, senioren en mensen met een zorgbehoefte;
- Sociale basis versterken door gevarieerde wijken.
    - Streven naar inclusiviteit in doelgroepen op het niveau van de wijk en niet zozeer per afzonderlijke ontwikkeling;
- Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan sociale cohesie: verbondenheid, veiligheid en ontmoeting.

Samenhang tussen ruimte en gebruik

- De omgevingsvisie draagt bij aan de realisatie van de doelen van het sociaal domein zoals sociale cohesie en gezonde(re) inwoners.

- De inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan het stimuleren van een gezonde leefstijl door:
  - Beweging en ontmoeting in de openbare ruimte meer mogelijk maken en stimuleren
  - Hiermee rekening houden met de inrichting van wijken
  - Voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen en daarmee inclusief: Toegankelijk voor iedereen
  - Extra aandacht voor wijken met gezondheidsachterstanden

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

- De inrichting van wijken draagt bij aan de sociale cohesie door:
  - Ontmoetingsplekken in wijken te realiseren
  - Bestaande plekken houden we in stand
  - We zorgen voor evenredige verspreiding over Winterswijk
  - We maken beter gebruik bestaande voorzieningen zoals speeltuinen, schoolpleinen, groenstroken
  - Plekken zijn goed bereikbaar voor alle inwoners
  - We bevorderen de deelname aan cultuur, bv kunst en evenementen in de openbare ruimte

INTEGRALE KOERS | 6 OVERKOEPELENDE PRINCIPES

1. We bouwen voort op de **identiteit** van Winterswijk
2. **Water en bodem** geven richting aan ruimtegebruik
3. We groeien voor een **evenwichtige en vitale samenleving**
4. We **combineren opgaven** en bouwen **duurzaam**
5. We geven ruimte aan **werk** en **economische ontwikkeling**
6. We streven naar **kwaliteit** en **samenhang**

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

VISIEKAART BEBOUWDE KOM WINTERSWIJK: *KERNAMBITIES EN LOCATIE SPECIFIEKE AMBITIES*

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving

ONS Winterswijk
BRO

Kernambities voor de hele kom

Deze ambities zijn richtinggevend voor de hele kom. Ze worden niet (als symbool of arcering) op de kaart weergegeven.

Erfgoed en identiteit
- Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan op de identiteit en het karakter van de plek
- Erfgoed draagt bij aan onze trots, verbondenheid en betrokkenheid

Groen en levend dorp
- We geven ruimte aan biodiversiteit en klimaatadaptatie in de leefomgeving
- Water en bodem geven richting aan ruimtegebruik bij nieuwe ontwikkelingen en keuzes*

** Zie Ondergrondkaart voor uitgebreidere toelichting.*

Leefbaar en aantrekkelijk wonen
- We bouwen voor jong en oud en sluiten aan op de veranderende bevolkingssamenstelling
- We investeren in wijken met een goede spreiding van voorzieningen en ontmoetingsplekken

Mobiliteit en bereikbaarheid
- We behouden en versterken bestaande fietsroutes en verkennen nieuwe mogelijkheden

Duurzaam, energieneutraal en circulair
- We bouwen duurzaam, met hergebruikbare en bio-based materialen
- We werken stapsgewijs toe naar een klimaat- en energieneutrale leefomgeving in 2050
- Geschikte daken gebruiken voor de opwekking van zonne-energie

Economisch vitaal
- We stimuleren samenwerking voor een sterke arbeidsmarkt tussen onderwijs- en kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid

Gezond, inclusief en veilig
- We koesteren en versterken waar mogelijk ons cultureel verenigingsleven
- We zorgen voor een schone, gezonde en veilige leefomgeving

Locatie specifieke ambities

Deze ambities zijn locatiegebonden en worden op de kaart verbeeld met een symbool of arcering.

Erfgoed en identiteit*
- Behouden en versterken van erfgoed
- Radialen vormen de historische basisstructuur

** Zie Identiteitskaart voor uitgebreidere toelichting.*

Groen en levend dorp
- Radialen inzetten als groene verbinding tussen buitengebied en de kom
- Whemerbeekzone versterken als groene en blauwe verbinding tussen centrum en het buitengebied
- Verfraaien dorpsentrees zodat identiteit voelbaar is bij binnenkomst
- Belevingsvolle groene plekken krijgen extra aandacht voor behoud en versterking
- Groenstructuur behouden, verbinden en waar mogelijk uitbreiden voor een robuust netwerk

Leefbaar en aantrekkelijk wonen
- Gebied met ruimte voor gemengde functies zoals wonen, werken, ontmoeten en voorzieningen
- Er is ruimte voor groene, gevarieerde en klimaatbestendige woongebieden
- Ruimte voor hogere en/of compacte bouwvormen langs stedelijke as, passend bij de maat en schaal

Mobiliteit en bereikbaarheid
- Aantrekkelijke en duidelijk hoofdroute voor autoverkeer van en naar het centrum
- Herkenbare en veilige dorpsentrees
- Radialen en Whemerbeekzone bieden meer ruimte voor wandelen, fietsen en ontmoeten
- Versterken parkeergebieden langs hoofdroute + verbeteren wandelroutes naar het centrum

Economisch vitaal
- Toekomstbestendige werklocaties, met een diversiteit aan sectoren
- Via auto, fiets en openbaar vervoer blijven werk en voorzieningen goed bereikbaar, regionaal en lokaal
- We bouwen voort op onze brede economie, met meerdere sterke sectoren, zoals het centrum en vrijetijdseconomie*

** Zie Centrumkaart voor uitgebreidere toelichting.*

Gezond, inclusief en veilig
- Groen nodigt uit voor sport, bewegen en ontmoeten

Ondergrond

** Zie Ondergrond voor uitgebreidere toelichting.*

Wijkoverstijgende functies
- Sport
- Park
- Kunst en cultuur - Schouwburg de Storm
- Streekziekenhuis Koningin Beatrix

** Zie Functiekaart voor het volledige overzicht aan functies.*

HOE NU VERDER?

- **3 September – 14 oktober**: ter inzage legging ontwerp omgevingsvisie
- **29 september:** omgevingsvisiemarkt voor inwoners, ondernemers en ketenpartners
- **Medio oktober – december:** behandeling zienswijzen en afronding omgevingsvisie
- **Besluitvorming:**
  - Nota van beantwoording
  - Aangepaste omgevingsvisie bebouwde kom
  - Input van raad middels moties en amendementen
- **Vaststellingsdatum afhankelijk van zienswijze:**
  - Koers is januari 2026

Parallel werken aan startnotitie ten behoeve van twee sporen:

- Samenvoeging omgevingsvisie buitengebied en bebouwde kom
- Doorwerking in programma's en beleid + samenvoeging omgevingsvisies

ONS Winterswijk
Samenwerken aan onze omgeving